

Biró Szabolcs

Nyugat őre

HISTORIUM

Bíró Szabolcs
NYUGAT ÓRE

Impresszum

Bíró Szabolcs: Nyugat őre
Copyright © Bíró Szabolcs, 2013

ISBN 978-80-89649-22-8 (pdf)
ISBN 978-80-89649-23-5 (epub)
ISBN 978-80-89649-24-2 (mobi)

Historium Kiadó

Felelős kiadó: Bíró Szabolcs
A borítót tervezte: Viola Ferenc
Felelős szerkesztő: Peiker Éva

**Ez az e-könyv ingyenes kiadvány, pénzért
forgalmazni szigorúan tilos!**

NYUGAT ÓRE

Miska elmélázva bámulta a folyó sodrását, miközben az ütött-kopott kapára támaszkodott. Megigézve nézte a hullámokat, majd a tekintete tovább kalandozott a Dunán túl elterülő földek, erdőségek felé. Az már ismeretlen terület volt számára, sosem járt arra. Ha jobban belegondolt, soha nem hagyta még el Dévény közvetlen környékét, a vár alatt húzódó falut, ahol született, és ahonnan azóta vágyott el, amióta csak az eszét tudta.

Miska ugyanis katona akart lenni. Minden álma erről szólt, minden gondolata a katonaélet, a harc körül forgott. Micsoda szép tervei voltak, te jó Isten! Élete kerek tíz éve alatt kigondolt már mindent, csak épp a megfelelő alkalom nem jött el soha, amire szüksége lett volna vágyai beteljesítéséhez.

Először egyszerű, lándzsás poroszló leszek, ábrándozott magában, továbbra is a Dunán túli területeken legeltetve a szemét. Mivel én leszek a legbátrabb harcos, folytatta a tervezgetést, mind több csatában küzdhetek, és rövid idő elteltével már embereket osztanak be a parancsnokságom alá. Az első két hadizsákmányom egy ló és egy kard lesz, hogy attól fogva lovon ülve, karddal a kezemben irányíthassam majd az embereimet. Csatákat nyerek meg, aztán a hőstetteim hamar eljutnak a király

fülébe is, aki természetesen magához hívat. Földet és rangot ad nekem, lovaggá üt, és amikor hosszú évek múltán hazatérek, mindenki fejet hajt előttem. Nyugat őrének fognak hívni, mert tudni fogják, hogy Dévény szülötte vagyok, és bárki is próbál innen betörni az országba, az én segedelmemmel verjük vissza, úgy, hogy örökre megemlegesse!

Ekképp ábrándozott a tízéves Miska, miközben a folyó egyre csak haladt, a munka azonban állt. Rövid idő múltán egy ismerős női hang harsant a háta mögött. A fiú csak az anyja kiáltására tért vissza a valóságba: két kézre fogta a kapát, és belevágta a földbe.

Ilyen erővel sújtok majd le az ellenségre is!, gondolta, mire rögtön jobban ment neki az utálatos munka.

A templomtoronyban megkonduló harang, mely a vasárnapi istentisztelet végét jelezte, Miskának a szabadság hangját jelentette. Az aprócska ház körül, ami az otthonukként szolgált, minden férfimunka rá hárult: ő ment ki az erdőbe fát keresni, ő hasogatta fel a tűzre valót, ő gondozta a földet is. Mindent megcsinált, amit az anyja nem tudott, és amit más házaknál az apa vagy az idősebb testvér szokott.

Neki tízévesen már sem apja, sem bátyja nem volt, csak egy állandóan szomorú, halk szavú édesanyja.

A vasárnap persze más volt, ilyenkor nem kellett, nem is volt szabad munkával bajlódni. A mise után a fiú mindig elkódoroghatott valamerre, azzal töltötte a napját egészen estig, amivel csak akarta. Ezt a néhány órát használta ki arra, hogy egy héten egyszer gyerek lehessen.

Ezúttal is, ahogy kiértek a templomból, csillogó szemmel nézett fel az anyjára, az pedig halvány mosoly kíséretében bólintott neki. Miska csak erre a jelre várt: nekiiramodott, ahogy a lába bírta, és hamarosan eltűnt az anyja szeme elől.

Vidával a szokott helyen, az erdőbéli rejtkehelyükön találkozott. A két hasonló korú kisfiú ugyanarról álmodozott, ám míg Vida csak a képzeletében jutott el a lovagságig, és tudta, hogy valójában földművesként fog megöregedni, addig Miska nem engedett az álmaiból: ő teljesen biztos volt benne, hogy katonaberré válik, inkább előbb, mint utóbb. A nyakát is letette volna a tőkére, hogy így lesz, hiába mondogatta neki a barátja, hogy tízesztendősen még nem sok esélye van rá.

A fiúk rejtkehelye egy őszöreg fa odva volt, melyben akár hárman-négyen is kényelmesen elférhettek volna. Hogy mások ne fedezhessék fel ezt a nagyszerű menedéket, Vida és Miska ajtót is készített

különféle ágakból, levelekből és mohából, mellyel ügyesen el tudták takarni az odú bejáratát. Nem szerették volna, ha bárki felfedezi az ő saját lovagvárukat, hiszen ide hordták össze minden kincsüket: szép, egyenes botokat, melyekből kardot és lándzsát eszkábáltak maguknak, egy már korhadásnak indult hordófedelelet, melyet pajzsként használtak, és minden egyéb olyan apróságot, amit a felnőttek szemétre való haszontalanságnak véltek.

– Pár napja találtam valamit – újságolta izgatottan Vida, amikor bekucorodtak az odúba, és betették az ajtaját.

– Eljöttem ide, és elástam, mert ez értékesebb mindennél, amit eddig találtunk...

– Hadd lám! – csillant fel Miska szeme. – Hova ástad?

– Ide, ni! – kezdett kapirgálni a másik kisfiú, pont az odú közepén. Nem kellett sokáig ásni, a kincs hamarosan előbukkant.

Amikor Miska meglátta, mi is az valójában, még a lélegzete is elakadt. A föld alól ugyanis egy régi kard markolata és keresztvasa bukkant elő, majd egy kettétört penge rövidke, rozsdás, még meglévő része. Használhatatlan ócskaság volt, ami Vida számára valóban kincset jelentett, Miska azonban valami egészen mást látott benne: egy jelet.

– Hol találtad? – kérdezte fojtott hangon.

– Apámmal éppen a földet szántottuk – mesélte a barátja –, amikor egyszer csak észrevettem, hogy valami kifordult az eke alól. Nem szóltam, nehogy az öregem eladja, hiszen ki tudja, mennyit érhet. Inkább gyorsan a ruhám alá rejtettem, és amint végeztünk a munkával, azon nyomban idehoztam.

– Tudod te, mit jelent ez? – simogatta az ócskaságot Miska, mint akit megbűvöltek. – Nemsokára eljön a mi időnk!

– Miért? – vont fel a szemöldökét Vida.

– Mert ez egy jel!

– Miféle jel? Megbuggyantál?

– Jel ez, meglásd! – erősködött a fiú. – Azt jelenti, nemsokára hadba vonulhatunk.

– Nem is tudom – húzta el a száját a másik. – Ha igazad is lenne, és ez tényleg egy jel...

– Akkor mi van?

– Az, hogy... tudod... gyerekek vagyunk még, nem való nekünk a háború.

Miskát erre rögtön előntötte a méreg. Hitetlenkedve nézett a barátjára, és úgy szorította magához az egykori kard maradványát, mintha csak ő maga találta volna, az ő jogos tulajdona lenne.

– Én már nem vagyok gyerek! – ellenkezett. – Lehet, hogy még csak tíz telet láttam, de én vagyok a férfi a háznál! Ha fel tudom aprítani a fát az udvaron, az ellenséget is felaprítom a csatamezőn!

– Gondolkodj, Miska! – kérlelte a barátja. – A háború vette el az apádat is, nem emlékszel? Azért kell annyit dolgoznod, mert a háború tönkretette a családot!

– Csönd legyen! – rivallt a kisfiú Vidára, olyan dühös lobbal, amilyen még tőle is szokatlannak tűnt. – Édesapa nem halt meg! Nem halt meg, csak nem talált még haza! Azóta is csatázik, és ha nagy harcos leszek, újra találkozunk! Megértetted?!

Vida egészen megrökönyödött. Sosem beszéltek még Miska apjáról, mindig csak az izgalmas csaták és a fényes győzelmek kerültek szóba, és nagy ritkán a fiú bátyja is, de az apja még sosem. Dévényben mindenki tudta, hogy szegény Mihály nemcsak hogy odalett a háborúban, de még a testét sem találták meg a szerencsétlennek. Arról azonban eddig senki sem szólt Vidának, hogy a barátja meg van róla győződve, az apja még él, mi több, harcol, és emiatt nem tért haza.

– Bocsánatot kérek – mondta halkán a fiú. – Nem akartalak megbántani.

– Nem tudhattad – legyintett Miska, bár az arca továbbra is mélységes elkeseredettséget tükrözött. – Biztos rosszul hallottad a faluban.

– Igen. Bizonyára.

Az elkövetkező esték még a szokásosnál is nagyobb csendben teltek a faluszéli viskóban. Ha az anyja szótlán volt is, Miska azért általában elég sokat beszélt, szinte bármiről, ami csak eszébe jutott. Az odúban történt heves szóváltás óta azonban magába fordult, és komorrá, durcássá vált. Elvégezte ugyan a napi teendőket, szót fogadott mindenben, de látszott rajta, hogy valami nagyon nyomja a lelkét.

– Édesanyám – szólalt meg napokkal később, amikor már nem bírta magában tartani a fájdalmát. – A faluban azt hiszik, hogy édesapám odalett, és többé nem jön vissza hozzánk.

Az özvegyasszony erre felkapta a fejét. Fia hangja fátyolos volt, végtelenül szomorú. Odalépett hozzá, átölelte, és csókot nyomott kócos feje búbjára.

– Miska, édes Miskám – becézgette szelíden. – Hiszen te is jól tudod, hogy az apád meghalt. Miért gondolod, hogy a falubelieknek ezt másképp kéne tudniuk?

– Mert én azt akarom, hogy másképp tudják! – eredt el a gyerek könnye. – Nem akarom, hogy sajnáljanak! Nem akarom, hogy árvának nézzenek! Én Nyugat őre leszek, majd megmutatom mindenkinek!

– Csss, ne sírj! – babusgatta az anyja. – Te leszel Nyugat őre, persze, hogy te leszel, de most csihadj!

– Azt mondtam Vidának – szífogott a gyerek –, hogy édesapa még mindig háborúzik.

– Talán meg kéne neki mondanod az igazat.

– Azt hiszem, tényleg az lesz a legjobb...

– És talán – folytatta az asszony félszegen – meg kellene látogatnod a bátyádat. Elég nagy vagy már hozzá, hogy megtudd, hogyan halt meg apád. Ő az egyetlen, aki elmondhatja.

Miska kirántotta magát az anyja öleléséből. Kis feje ekkor már vörösen lángolt, könnyei patakokban csorogtak le az arcán.

– Nem! – dobbantott indulatosan. – Soha! Az egy gyáva!

– Nem gyáva, Miska! – lábadt könnybe most már az özvegyasszony szeme is, mint mindig, ahányszor csak szóba került az idősebb gyermeke. – Te ezt nem értheted. Borzasztó dolgokat látott a háborúban, szörnyű dolgokat tett. Látta meghalni a saját édesapját... a ti édesapátokat! Csaknem ő is ott pusztult el!

– Nem igaz! Gyáva! – toporzékolt a kisfiú. – Gyáva féreg, hazamenekült a szoknyádhoz, és otthagytá meghalni édesapát! Bárcsak ő is ott pusztult volna!

Ismeretlen, mélyről jövő indulat vezérelte az özvegyasszonyt, amikor felpattant, felemelte a jobb kezét, és hatalmas, csattanós pofont kent le a fiának.

Maga sem tudta volna megmondani, melyikük lepődött meg ezen jobban, ő vagy a gyermeke. Hosszú ideig csak néztek egymásra, szó nélkül, hitetlenkedve. A gyerek arcán lassan egy halványpiros tenyérynym jelent meg, az asszony keze pedig zsibbadni kezdett. Mindketten szerették volna semmissé tenni az elmúlt percek történéseit, de már késő volt.

Mire az özvegyasszony újból megszólalhatott volna, Miska már sarkon is fordult, kirentott az apró házból, és eltűnt a sötétségben.

– Napok óta keresnek – lépett be Vida az odúba, és lekucorodott a barátja mellé. – Haza kellene menned.

– Nem kellene – fordította el a fejét Miska. – Jó nekem itt is.

– Édesanyád már kisírta minden csepp könnyét – próbált a lelkére beszélni a barátja. – Hallgass rám, és menj haza! Mindkettőtöknek jobb lesz, ha hazamész.

– Azt mondtam, nem!

– Na és ha megütött? – húzta fel a vállát Vida. – Ő az anyád, joga van megütni. Én is kaptam már néhány pofont, mégsem futottam világgá.

– Te ezt nem értheted – mordult rá Miska, és ezzel lezártnak tekintette a vitát.

Átkozta a lassan csordogáló időt, aminek köszönhetően ő még csak tízéves volt, és ezért nem vette komolyan senki, még a legjobb barátja, az egyetlen barátja sem. Ő volt a férfi a háznál, aki elvégzi a munkát, és aki egy szép napon Nyugat őre lesz. Ezért nem ütheti meg őt senki, még a saját anyja sem. Nem emelhetnek rá kezet, és kész.

Vida azonban jól tudta, mivel tudná megfogni a barátját, és rávenni, hogy végre hazatérjen. Nehezére esett kimondani, de tisztában volt vele, hogy nincs más út. Tudta, hogy jót cselekszik vele.

– Figyelj rám, Miska! – sóhajtott, és a kezét a fiú vállára helyezte. – Alkut ajánlok neked.

– Alkut, nekem? – húzta fel piszkos szemöldökét a gyerek.

– Miféle alkut?

– A törött kard... tudod, a jel...

– Mi van vele?

– Neked adom – mondta határozottan Vida. – Nem kell rajta megosztoznunk. Egyedül a tiéd lesz.

Miska nem hitt a fülének.

– Komolyan mondd? – kérdezte döbbenet. –
Megesküszöl rá?

– Megesküszöm – bólogatott a másik. – De csak
akkor, ha most hazamész, bocsánatot kérsz
édesanyádtól, és engedelmes fia leszel. Másképp
nem érvényes az alku.

– Hadd gondolkodjam! – ráncolta a homlokát a
kisfiú, Nyugat leendő öre. – Hazamegyek, és egyedül
enyém a kard?

– És bocsánatot kérsz, és úgy viselkedsz, ahogy
illik – sorolta újból a feltételeket Vida.

*Nem is lesz olyan nehéz hazamennem, gondolkodott
Miska. Napok óta nem aludtam a saját
derékaljamon, nem ettem meleg ételt, csak erdei
gyümölcsöt, meg azt a keveset, amit Vida titokban
hozott nekem. Nem is fürödtem meg, mert ha
lemerészkedtem volna a Dunához, biztosan elkapnak.
Nem lakhatok örökre egy odúban, így sosem leszek
katona. Haza kell mennem, igen. Az a kard egy jel, és
ha nálam van, senki sem állíthat meg!*

– Rendben – mormolta végül, beletörődve, hogy
teljesítenie kell az egyezés rá eső részét. –
Megteszem, amit kérsz. Most ide a karddal!

Vida az odú közepére húzódott, kiásta a kincset, és
Miska felé nyújtotta a törött ócskaságot.

– A tiéd – mondta elszoruló torokkal, hisz azt a
csetreszt ő találta, az ő zsákmánya volt. – De

figyelmeztetek, ha megtudom, hogy nem voltál engedelmes, visszaveszem és elpáhollak!

– Szeretnéd, ha el tudnál páholni – mosolyodott el Miska, majd magához szorította a kardot, és kimászott az odúból. Odakint azonban, ahogy még egyszer visszafordult Vida felé, leolvadt arcáról a mosoly.

– Tudnod kell valamit – mondta halkán. – Valamit az apámról. Igazad volt. Meghalt.

Vida nem szólt semmit, némán, szomorúan nézte a barátját.

– De ezt senkinek sem mondhatod el, érted? – emelte fel a hangját Miska. – Senki sem tudhat róla! Nem akarom, hogy az emberek sajnáljanak! Nem beszélhetsz róla!

– Nem fogok. Ígérem.

A nyár őszbe fordult, az őszből tél lett, majd a fagy elmúltával újjászületett a természet. Miska úgy viselkedett, akár egy földre szállt angyal: ha szóltak hozzá, mosolygott, ha utasították valamire, azonnal, szó nélkül engedelmeskedett. Sosem kérdezett vissza, nem vitázott.

Várt.

Biztos volt benne, hogy már nem kell sokáig várnia, hamarosan eljön az ő ideje. A törött kardot rongyokba bugyolálta, és minden nap suvickolta, fényesítgette, akárha ép fegyver lenne, mellyel bármelyik pillanatban csatába lehet vonulni.

Már elmúlt tizenegy éves, amikor az anyja máshogy kezdett viselkedni. Valahogy élettelibb, vidámabb lett, állandóan mosolygott, gyakran dúdolgatott is magában, holott Miska nem emlékezett rá, hogy valaha is énekelt volna. Kinyílt, akár egy rózsa, és úgy tűnt, minden egyes szívdobbanásnyi időt élete legboldogabb pillanatának él meg.

A fiú számára csak hosszú hetek múltán derült ki, mire föl ez a nagy változás.

– Miska! – szólította magához az anyja egyik este, amikor különösen jó kedvűnek látszott. – Nagy hírem van, édes fiam: elköltözünk.

– Elköltözünk? – visszhangozta értetlenül a gyerek.

– Hová? Miért? Hát nem jó itt nekünk?

– Többé nem lesz gondunk ételre, melegre...

– Eddig is jól megvoltunk! – ellenkezett Miska, amint sejteni kezdte, miről van szó.

– Tudod, milyen nehezen éltünk, amióta édesapád odalett a háborúban, és amióta a bátyád...

– Igen, tudom! A gyáva! – köpött ki a földre a gyerek, mert bármiről szívesebben beszélgetett volna, mint a tulajdon testvéréről. – És én? Hát nem

dolgoztam eleget? Nem tettem szó nélkül, amit kellett? Nem voltam elég jó fiad, édesanyám?

– Jaj, dehogynem, te oktondi! – ölelte magához az anyja. – De most már másképp lesz. Nem kell ennyit dolgoznod. Miska, én... férjhez megyek.

– Kihez?! – hőkölt hátra a fiú.

– A neve János. Bőrökkel és szőrmevel kereskedik Pozsonyban, és az egész vármegyében. A felesége meddő volt, nem szülhetett soha, és a múlt télen meg is halt szegény. János azt mondja, egészen addig kétségbeesett volt és szomorú, míg nem találkozott velem. És szeret! Érted, Miska, drága Miskám? Szeret engem! A jövő héten költözünk Pozsonyba.

A fiú erőszakkal bontakozott ki anyja öleléséből. Nem tudta, mit mondjon erre. Nem akart Pozsonyba költözni, nem akarta, hogy a családnak más legyen a feje. Nem akart egy idegen kereskedő fia lenni, akit még sosem látott, és nem akart osztozni az anyja örömében. Hát így tiszteli az apja emlékét? Legszívesebben üvöltve toporzékolt volna, elbújt volna az erdőben, de emlékezett még a Vidával kötött alkujára, és tudta, hogy nem teheti meg, amit akar. Mozdulatlanul, földre gyökerezett lábbal állt, egész testében megfeszült, szemébe a tehetetlen düh könnyei gyűltek.

– És a ház? – préselte ki magából a kérdést. – Mi lesz a házunkkal?

– Eladjuk Ugrin úrnak – válaszolt az asszony. – Már ki is fizette az árát, de megengedte, hogy itt lakjunk, míg János értünk nem jön a szekérével.

– Dehát én Dévény fia vagyok! – sírta el magát Miska. – Itt akartam férfitá érne!

– Miért sírsz, fiam? – nyúlt utána az anyja, de a fiú nem engedte, hogy hozzáérjen. – Pozsonyban is ugyanúgy férfitá érsz majd, meglásd!

– Hát nem érted? – erősödött zokogássá a gyerek sírása. – Ha nem itt leszek katona, sosem szolgálhatok a várban, nem Dévényből indulok háborúba, és nem lehetek Nyugat őre sem! Mindent tönkretesz!

Az utolsó mondat hatására már az asszony szája is legörbült.

– Mindent tönkreteszek? – pityeredett el. – Hát szerinted miért megyek hozzá Jánoshoz? Hogy mindent tönkretegyek? Olyan rossz lesz, hogy nem fogsz éhezni, nem fogsz fájni? Hogy mindig tudni fogod, mit hoz a holnap?

– Utállak! – üvöltött Miska sakálként. – És utálom azt a Jánost is! Bárcsak meghalna!

Ezúttal nem várta meg a pofont. Sarkon fordult, és bömbölve rohant ki az éjszakába.

Miska ez alkalommal nem ment az erdőbe, nem bújt el az odúban: kitombolta magát a folyóparton, aztán visszasurrant a házba, és elaludt. Soha többé nem beszélt arról az estéről sem az anyja, sem ő.

A következő héten János valóban értük jött. Testes, szőrös, zsíros képű ember volt, aki egyre csak vigyorgott, és folyton össze akarta kócolni a fiú haját. Miska persze nem engedte neki.

Miközben az anyja felpakolta a szekérre azt a kevéske holmit, amit a magukénak mondhattak, a gyerek összevont szemöldökkel fürkészte a kereskedő arcát. Biztos volt benne, hogy a kedves vigyor csak álca, és mögötte számító, ravasz rókatekintet bújik meg. Elhatározta, hogy sosem fog összebarátkozni ezzel az emberrel, és még véletlenül sem fogja az apjának tekinteni, soha az életben. Tudta, hogy bűnt követett el, amikor János halálát kívánta, és hogy ezt meg kellene gyónnia az első adandó alkalommal, de esze ágában sem volt megbánni a bűnét. Ahogy felült a szekérre és maga mögött hagyta Dévényt, a dühe új erőre kapott. Minél messzebb értek a helytől, melyet addig az otthonának tekintett, minél kisebbnek és kisebbnek látta a hatalmas, büszke kővárat, a gyűlölete annál erősebb parázssal izzott.

Egy szép napon megölöm ezt a nőrablót!, fogadta meg magában. Megölöm, visszatérek Dévénybe, és visszaszerzem az álmaimat!

Miska gyanúja hamar beigazolódott. Az egyszerű kis menyegzőt két nappal az utazást követően tartották meg, és attól kezdve minden udvariasság és kedvesség eltűnt a kereskedő arcáról.

Alig egy hónapja éltek a takaros pozsonyi házban, amikor János rádörrent újdonsült feleségére, hogy az utolsó dénárig adja oda neki a pénzt, amit a dévényi viskóért kapott. Az, hogy a férj rendelkezzen a család minden pénzével, nem számított egyedi esetnek. Sőt, az lett volna furcsa, ha a vagyont a nő kezeli, Miska azonban úgy érezte, az a pénz egyedül az ő jogos öröksége, és a kereskedő nem nyúlhat hozzá.

– Azt a házat még apám építette – jegyezte meg pulykavörös képpel. – Az ő munkája van benne, az ő verejtéke.

– Hallgass el, te taknyos! – emelte ütésre a kezét János. – Még egy szó apádról, és úgy váglak képen, hogy a fal adja a másikat! Most már én vagyok az apád, megértted?

*Add, Istenem, hogy nagyobb és erősebb legyek!,
fohászzkodott a fiú. Hadd leckéztessen meg ezt a
ganét, ezt a senkiházit!*

– Az én apám katona volt! – emelte fel a hangját Miska. – Egy hűgyszagú kupec sosem léphet a helyébe!

Azonnal kiderült, hogy a kereskedő nem tesz üres ígéreteket: húsos, szőrös keze zúgva szelte át a levegőt, és akkora pofont vágott le a fiúnak, hogy annak rögtön eleredt az orra vére.

– Ezt azért, hogy el ne feledd! – ordított János. – Én vagyok az apád, és senki másról nem akarok hallani! Velem nem szájálhatsz, te kölyök, mert megtanítlak a regulára!

– Ne bántsd őt, könyörgök! – szólt közbe végre az anya. – Nehéz neki megszokni az új helyet, az új életet...

– Téged nem kérdeztelek, asszony! – fordult felé a férfi. – Akkor beszélj, ha rajtad van a sor! Vagy te is akarsz egyet, he?

– Nem, dehogy akarok!

– Akkor eridj vissza a konyhába, és főzd azt az istenverte vacsorát! Te pedig, fiú – fordult vissza Miskához –, nem fogsz velem arcátlankodni! Nem fukarkodom a pofonokkal, ha szükség van rájuk. Ugye, nem akarsz még egyet?

– Hozzám ne érij még egyszer, kupec! – köpte felé a gyerek.

– Levágom a kezed, ha még egyszer eljár! Aztán lenyúzom a bőrodét és sóba hempergetlek!

A férfi erre már válaszolni sem tudott. Szeme kidülledt, arca elvörösödött, keze meglendült, és újra ütni készült, ezúttal ököllel. Miska azonban fürgébb volt nála: kitért az ütés elől, kiszaladt az ajtón, és úgy rohant, hogy vissza se nézett.

Attól kezdve nem beszéltek egymással, és ha lehetett, még csak egy helyiségben sem tartózkodtak. Úgy tűnt, a férfi nem vesz tudomást új asszonya gyermekéről, levegőnek nézi, de így legalább megütni sem akarta.

Helyette a feleségén töltötte ki a mérgét. Ahányszor csak lehetett, szidta és ütötte. Ha hideg volt az étel, azért. Ha túl melegnek találta, akkor azért vágta arcon. Ha az asszony ősszel meghűlt egy kicsit, akkor a férje azért verte el, mert dühítette a sok tüsszögés. Egyszer azért is kikapott, mert a férfi egyik ügyfele kevesebbet fizetett az áruért, mint amennyit jó előre megbeszéltek. János még azért is elpáholta a feleségét, amiről szegény nő végképp nem tehetett. Néhány hónap múltán már semmi más nem lehetett hallani a kereskedő házában, csak üvöltést, sírást, és ütések csattanását.

Miska biztos volt benne, hogy ennél a pokol sem lehet rosszabb. Mire beköszöntött a tél, végleg eltökélte, hogy megöli a mostohaapját.

A törött kard éle akkora lehetett, mint egy hosszabb töré. Miska úgy vélte, a penge nagyjából a harmadánál törhetett el, hiszen még mindig elég hosszú volt ahhoz, hogy ha nincs más kéznél, használni lehessen.

Vida talán már rá sem ismerne, gondolta a fiú, hiszen annyira megtisztogatta, csiszolgatta, élezte, mintha csak tegnap kovácsolták volna – leszámítva persze a hiányzó részeket.

Miska örült neki, hogy a penge nem pontosan keresztben, hanem hosszúkás irányban tört el, így tökéletesen lehetett vele szúrni. A gyakori élezésnek köszönhetően már úgy bökött, hogy szükség esetén egy bikát is le lehetett volna vele teríteni.

Miska azonban nem bikára ment azon az éjjelen.

Megvárta, míg a szomszédos szobában felhangzik a kereskedő hangos horkolása. Azt már napokkal korábban kileste, hogy János mindig a hátán alszik, széttárt karral, tökéletesen védtelenül hagyva a torkát. És ami a lényeg: olyan mélyen, akár a mormota.

Nem indult el azonnal. Azt akarta, hogy a kupec is, az anyja is mélyen aludjanak már, amikor ő megjelenik az ágyuk mellett. Elkezdett hát számolni lassan, türelmesen százig. A gyomra közben egyre jobban remegett, ahogy a keze is, de Miska már eltökélte, megteszi, amit meg kell tennie.

Így kell történnie – Nyugat őre nem hátrálhat meg soha, semmiképp.

Amikor százhoz ért a számolásban, halkan elindult a szomszédos szobába. Lábujjhegyen járt, még a lélegzetét is visszatartotta. Minden lépésénél kicsit erősebben szorította jobbójában a törött kardot.

Belépett a szobába. Az ablakon bevilágított a hold, fénye épp az alvó házaspárra esett. Ahogy közelebb lépett az ágyhoz, Miska pengéjén megcsillant az ezüstös fény.

Legyen, ahogy lennie kell!, gondolta a fiú, és két kézre fogta a a kard markolatát. Magasra emelte, majd egy hangos kiáltással belevágta a fegyvert János torkába. A penge épp középen futott a húsba, kettészelve egy újabb hangos horkantást. A kereskedő még csak fel sem ébredt, pillanatok alatt kiszenvedett. Miska kihúzta a törött kardhegyet áldozata torkából, mire a kupec vére, mely egészen feketének hatott a holdfényben, vaskos sugárban kezdett szanaszét spriccelni a sebből.

Az asszony csak ekkor ébredt fel. Elsőként halott férjurát pillantotta meg, akinek még mindig ütemesen lövellt ki a vér a torkából. Aztán a tekintete az ágy mellett álló alakra siklott: egy vézna teremtmény állt ott, a halott ember véréből összemocskolt arccal és ruhával. A kezében hosszú, véres tört vagy affélét markolt, melyet magasra emelt az ágy felett.

Az asszony nem ismerte fel a fiát, és biztos volt benne, bárki is a gyilkos, a férje után vele is végez. Kezét védekezőn maga elé emelte, száját halálra vált sikolyra nyitotta, de egy hangot sem volt képes kiadni.

A borzasztó rémülettől összeszorult a torka, majd a mellkasa, és dermedt hideget érzett szétáradni a tagjaiban. A teste görcsbe rándult, majd elernyed, miközben csupán egy apró, halk sóhaj szakadt fel a tüdejéből.

Egy pillanat múlva holtan fordult le az ágyról.

A domonkos szerzetes lehajtott fejjel, hang nélkül lépdelt végig a sötét, kihaltnak tetsző folyosón. Az utolsó ajtónál megállt, és hallgatózni kezdett: korbácsütések, majd ezeket követő fájdalmas, elfojtott nyögések szűrődtek ki a cellából. A szerzetes keresztet vetett és türelmesen megvárta,

míg a kín hangjai elhalnak. Amikor kis idő múlva végre csend lett, benyitott.

– Albert testvérem! – szólította meg a fiatal férfit, aki épp a szegekkel kivert vezeklőövet erőltette magára. A háta merő vér volt a frissen fakasztott sebektől, és csupa rücsök a régebben szerzett hegektől.

A cellába lépő szerzetes zavartan fordította el tekintetét, és ismét csendben várt, míg fiatalabb rendtársa felhelyezi az övet, majd visszabújik viseltes csuhájába.

– Bocsáss meg! – szabadkozott. – Azt hittem, már végeztél...

– Nincs mit megbocsátanom, Berengár testvér – szólott rekedten az ifjú. – Híreket hoztál?

Az idősebb szerzetes némán bólintott.

– Elítélték? – kérdezte Albert, és az arcán több fájdalom tükröződött, mint az imént, amikor a cilicium szögei a húsába mélyedtek. – Meg fogják ölni?

– Nem – csóválta a fejét Berengár. – Számúzik.

– Hová?

A szerzetes nem válaszolt.

– Beszélhetek vele?

– Jöjj!

Berengár testvér végigvezette az önsanyargató szerzetest csaknem az egész épületen. A kolostor

legfiatalabb rabját a nyugati szárny alatt, a pincében helyezték el egy apró, sötét, dohos levegőjű cellában. Amikor végre odaértek, az öreg szerzetes átadta a cella kulcsát Albertnek, sarkon fordult, és azonmód távozott.

A fiatal férfi rettentő nehéznek érezte a kulcsot. Attól félt, nem lesz rá képes, hogy kinyissa vele az ajtót, és belépjen – hogy szembenézzen egykori önmagával. Végül mégis beillesztette a kulcsot a lyukba, és elfordította. A zárszerkezet kattánása hangosan visszhangzott a pince nedves folyosóján, Albert pedig belépett a cellába.

Odabenn egy fiatal fiú ült a sarokban, aki nem sokkal múlt tizenegy esztendő. Fakó, kifejezéstelen arcát csak a cellában pislákoló gyertya reszketeg fénye világította meg – a napfényt már két hete nem látta.

Amikor Miska felismerte a jövevényt, szeme sem rebbent. Gyomrában azonban valami ősi, feneketlen mélységekből fakadó gyűlölet kezdett mocoogni, ébredezni.

– Minek jöttél ide? – kérdezte a gyerek a bátyját, aki mind ránézni, mind hozzá szólni képtelen volt. – Nélküled is megvoltam.

– Észrevettem – szólalt meg halkán Albert, majd végre az öccsére emelte tekintetét. – Tudod egyáltalán, mit tettél, te ostoba?

– Az az ember naponta megverte édesanyát – mondta Miska keményen. – Azt kapta, amit érdemelt.

– De hát... te...

– Mondd ki! – sziszegte a gyerek, miközben különös fény gyúlt a szemében. – Mit tettem?

– Megölted az anyánkat! – rivallt rá Albert, egész testében reszketve. – Meggyilkoltad a saját édesanyádat! Tisztában vagy vele?!

– Nem! – üvöltött Miska. Felpattant a sarokból, és két kézzel esett a bátyjának, ütötte, ahol érte. – Te ölted meg! Én igyekeztem megvédeni! Igyekeztem ott lenni vele mindig! De még nem voltam férfi! A férfi te voltál, míg el nem hagytál minket, és el nem rejtőztél itt, ezen az átkozott helyen! Gyáva! Gyáva féreg! Miattad történt! Miattad!

Albert szó nélkül túrte öccse egyre gyengülő ütéseit, mígnem a fiú abba nem hagyta, és zokogva vissza nem kuporodott a sarokba.

– Én nem akartam! – bömbölte elkeseredetten. – Én csak azt a kupecet akartam megölni! Sosem gondoltam volna, hogy édesanya szörnyethal rémületében!

Albert továbbra sem mondott semmit, Miska keserű zokogása pedig pokoli dühbe fordult át.

– Hisz addig túrt! Annyit eltúrt! Eltúrte apánk halálát, eltúrte azt, hogy hátat fordítottál neki! Eltúrte

annak a gazembernek az ütéseit! És amikor igazságot teszek, meghal?!

– Csak Isten tehet igazságot, Miska...

– Ne prédikálj nekem! – visította a fiú. – Ne akard megmondani, mi a helyes, és mi nem az!

– Isten útja a helyes, ennyit tudok.

– Talán Isten mondta, hogy hagyd ott apánkat a harcmezőn?

– Nem hagytam ott őt! – ordított most már Albert is. Bárhogy is igyekezett, nem bírta tovább türtőztetni az indulatait.

– Neked fogalmad sincs, mi történt ott, Miska! Nem láttad, és el sem tudod képzelni, mert senki nem beszélt róla neked! Nem tudod, milyen, amikor a pokol megelevenedik! Amikor vér és halál vesz körül, bármerre fordulsz! Amikor az ember állattá silányul, amikor a barátaid felnyitott gyomorral könyörögnek segítségért... Amikor a hősök az anyjukért sírnak! Ha láttad volna... Ha láttad volna, te sem kételkednél benne, hogy jól döntöttem, amikor felöltöttem a domonkosok csuháját, és hátat fordítottam a világi életnek!

Rövid ideig néma, fagyos csend telepedett a cellára. Végül Miska letörölte a könnyeket az arcáról, felnézett a bátyjára, és halk szóval csak annyit mondott:

– Mindig tudtam, hogy gyáva vagy.

– Hidd el nekem – sóhajtott fájdalmasan Albert –, hogy ott te is gyáva lennél. Nem hinnéd, sosem hinnéd magadról, de ott, a csatamezőn, távol az otthontól, abban a forró, kietlen, másik világban egyszer csak rádtör a félelem. Azt pedig nem tudod legyőzni.

– Én nem leszek gyáva – jelentette ki Miska. – A félelem sosem fog nekem parancsolni. Egy nap visszatérek, és akkor én leszek Nyugat őre. Majd meglátod...

Albert rémülten kapta fel a fejét.

– Miről beszélsz? Hogyan visszatérsz? Honnan?

– A Szentföldre megyek. Holnap indulok. Egy templárius lovag apródja leszek, akinek a szolgálatába adtak. Ha jól viselem magam, három esztendő múlva már fegyvernök lehetek. Soha többé nem kell a földeken dolgoznom. Katona leszek, ahogy egykor apánk is az volt.

– Nem, nem, nem! – rázta a fejét a szerzetes. – Ezt nem tehetik! Nem küldhetnek téged oda! Büntetést érdemelsz, de nem ilyen! Hiszen még csak gyerek vagy!

– Többé már nem – mondta Miska, és Albert ekkor meglátta a szemében, hogy az öccse igazat szól. – Egy jó fegyvernökre pedig mindig szükség van.

VÉGE